

Zet koers naar morgen!

Adviseurs voor toekomstbestendige
én duurzame gebouwen en gebieden.

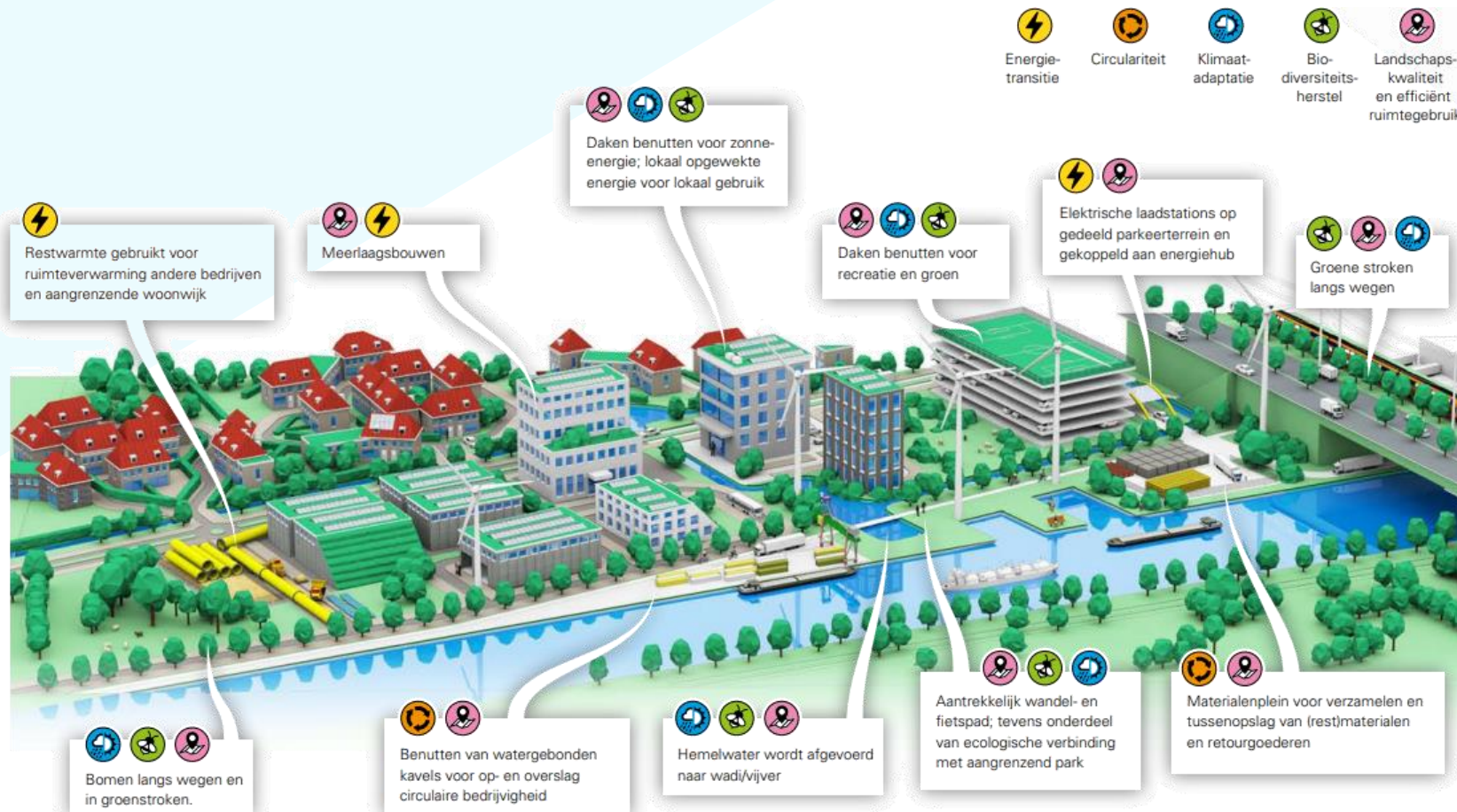
2022-2030 - GROOTSTE DUURZAME BINNENSTEDELIJKE
HERONTWIKKELING MERWEDE (PROJECT MEROSCH 2018-HEDEN)

Toekomstbestendige bedrijventerreinen

1. **Belangrijkste trends & ontwikkelingen**
 2. Uitkomsten nulmeting Groote Wetering Broekvelden
 3. Verduurzamingsstrategie: 2030 & 2040
- [Bijlagenoverzicht](#)

1.1 Toekomstbestendige bedrijventerreinen

Agenda overheid

Bron: Raad voor de leefomgeving en infrastructuur

• **Energietransitie**

- 2030: 55% CO₂ reductie*
- 2050: 95% minder CO₂ uitstoot
100% hernieuwbare energie, aardgasvrij

• **Klimaatadaptatie & groen**

- 2027: uitbreiding natuurnetwerk (+80.000 ha.)
- 2050: samenleving zonder negatieve effect natuur
- 2050: NL klimaatbestendig en waterrobuust

• **Circulariteit**

- 2030: 50% daling primaire grondstoffen
- 2050: 100% circulaire economie

• **Samenwerking**

- Stimulering organisatievorming (BIZ / vereniging)

*Update coalitieakkoord mei 2024: 60% ambitie vervalt, 55% doel blijft gehandhaafd.

1.2 Praktijkcases verduurzaming

Bedrijvenpark Pannenweg II

Waarderpolder Haarlem

Bedrijvenpark Schiebroek

Schiphol Trade Park

Bedrijventerrein Euvelgunne

Grote Polder: BIZ + gemeente

Bedrijvenpark Schiebroek: naar Energie+

Bedrijvenpark Schiebroek Rotterdam

- **Situatieschets:**
 - Mix tussen kleine en enkele grote bedrijven
 - Ca. 11 ha.
 - Ca. 160 ondernemers (+ parkmanagement)
 - Zeer beperkt (openbaar, privaat) groen
- **Aanpak:**
 1. Onderzoek naar besparing én subsidies
 2. Ontwikkeling gezamenlijk zonnepark
 3. Mee-investeren of dak beschikbaar stellen
 4. Samenwerken aan energietransitie (BIZ)
- **Planning**
 - Eerste stappen & bedrijven aardgasvrij
 - Ambitie: Energiepositief

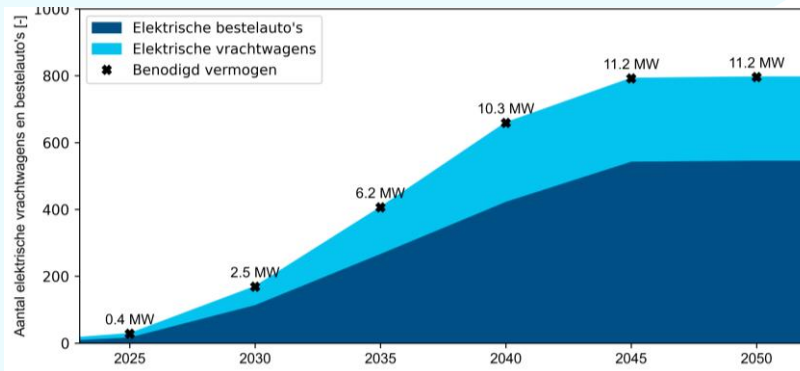
Bedrijventerrein Groote Wetering Broekvelden

- **Situatieschets:**
 - Mix tussen kleine en (enkele) grote bedrijven
 - Ca. 20 + 26 ha.
 - Ca. 170 ondernemers (vereniging)
 - Zeer beperkt (openbaar, privaat) groen
- **Aanpak:**
 1. Onderzoek naar besparing én subsidies
 2. Verdere benutting zon-op daken
 3. Mee-investeren of dak beschikbaar stellen
 4. Samenwerken aan energietransitie (BIZ)

Toekomstbestendige bedrijventerreinen

1. Belangrijkste trends & ontwikkelingen
 - 2. Uitkomsten nulmeting Groote Wetering Broekvelden**
 3. Verduurzamingsstrategie: 2030 & 2040
- [Bijlagenoverzicht](#)

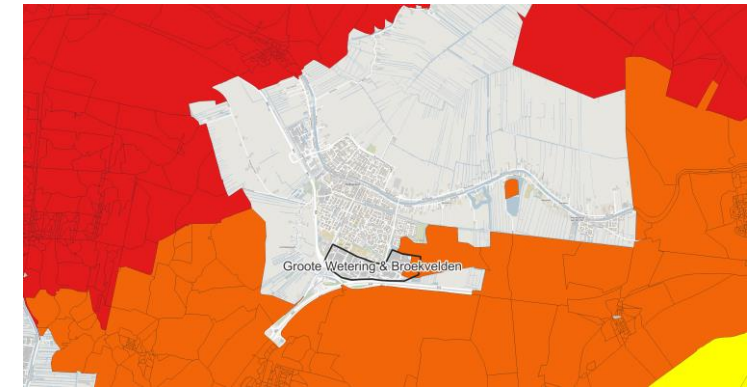
Energie

Prognose stijging elektravraag GWB door elektrificatie vervoer

Potentieel van geschikte daken (groen) voor duurzame opwekking

Netcongestie (geen beperking transportcapaciteit voorlopig)

- Elektravraag gaat sterk stijgen door:
 - Groei elektrisch vervoer
 - Elektrificatie warmtevoorziening
 - Stijging verbruik Groote Wetering
- Door elektrificatie vervoer stijgt capaciteitsvraag elektra ca. 40%

- Groot deel daken nog onbenut voor toepassing PV panelen
- 43% van huidig verbruik kan (extra) opgewekt worden PV op daken
- Energieneutraal niet mogelijk met alleen PV op daken

- Voorlopig nog netcapaciteit beschikbaar o.b.v. hoogspanningsstation Bodegraven
- Collectieve warmteoplossing wordt als kansrijk gezien, verkenning vóór 2026, uitrol wijkuitvoeringsplannen vóór 2030

Klimaatadaptatie

- Gevoelstemperatuur tijdens een warme zomerdag stijgt naar mogelijk 37C – 45C in 2050.
- Invloed werkklimaat medewerkers + verhoogde koellast installaties.

Hittekaart bedrijventerrein situatie 2050

- Hoog risico op wateroverlast: veel verharding en minimale waterbuffering
- Lokaal tot meer dan 30 cm waterdiepte op straat bij piekbuien.

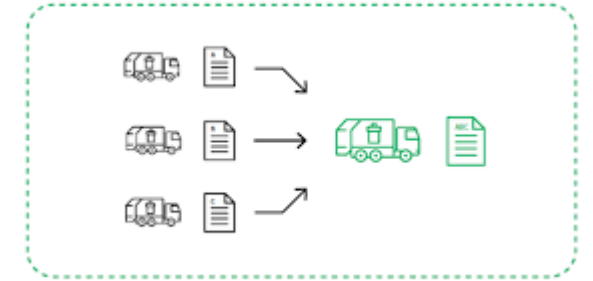
Wateroverlast op straat bij hevige regenval (70 mm/2 uur)

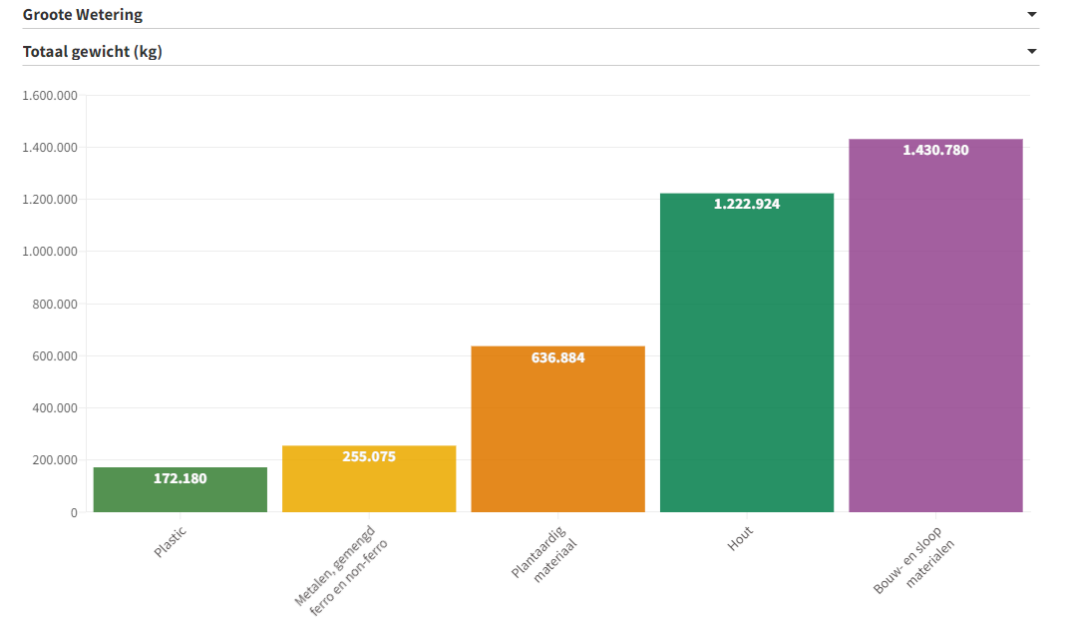
- Met ca. 3% groen op particulier terrein is het aanwezige groen zeer beperkt
- Ca. 19% van openbare ruimte is groen maar weinig biodivers

Circulaire Economie

- **Opbrengsten circulair bedrijventerrein:**
 - Besparen op grondstofkosten
 - Hoogwaardig (her)gebruik grondstoffen (restwaarde)
 - Vermindering van verspilling
 - Efficiencyverhoging bij grondstoffeninzameling
- **Overige opbrengsten:**
 - Anticiperen op regelgeving: verlaging milieudruk
 - Leveringszekerheid grondstoffen waarborgen
 - Sociaal economisch (o.a. werkgelegenheid)
- **Economisch potentieel o.b.v. reststromenscans*:**
 - Broekvelden EUR 5 mln
 - Groote Wetering EUR 3.3 mln

Meest kansrijke (circulaire) grondstofstromen Groote Wetering*

• A Flourish data visualization

* O.b.v. openbare data via Circulair Biz. Onderzoek uitgevoerd door Stec Groep en New Economy in opdracht van (o.a.) provincie Zuid-Holland en de omgevingsdiensten.

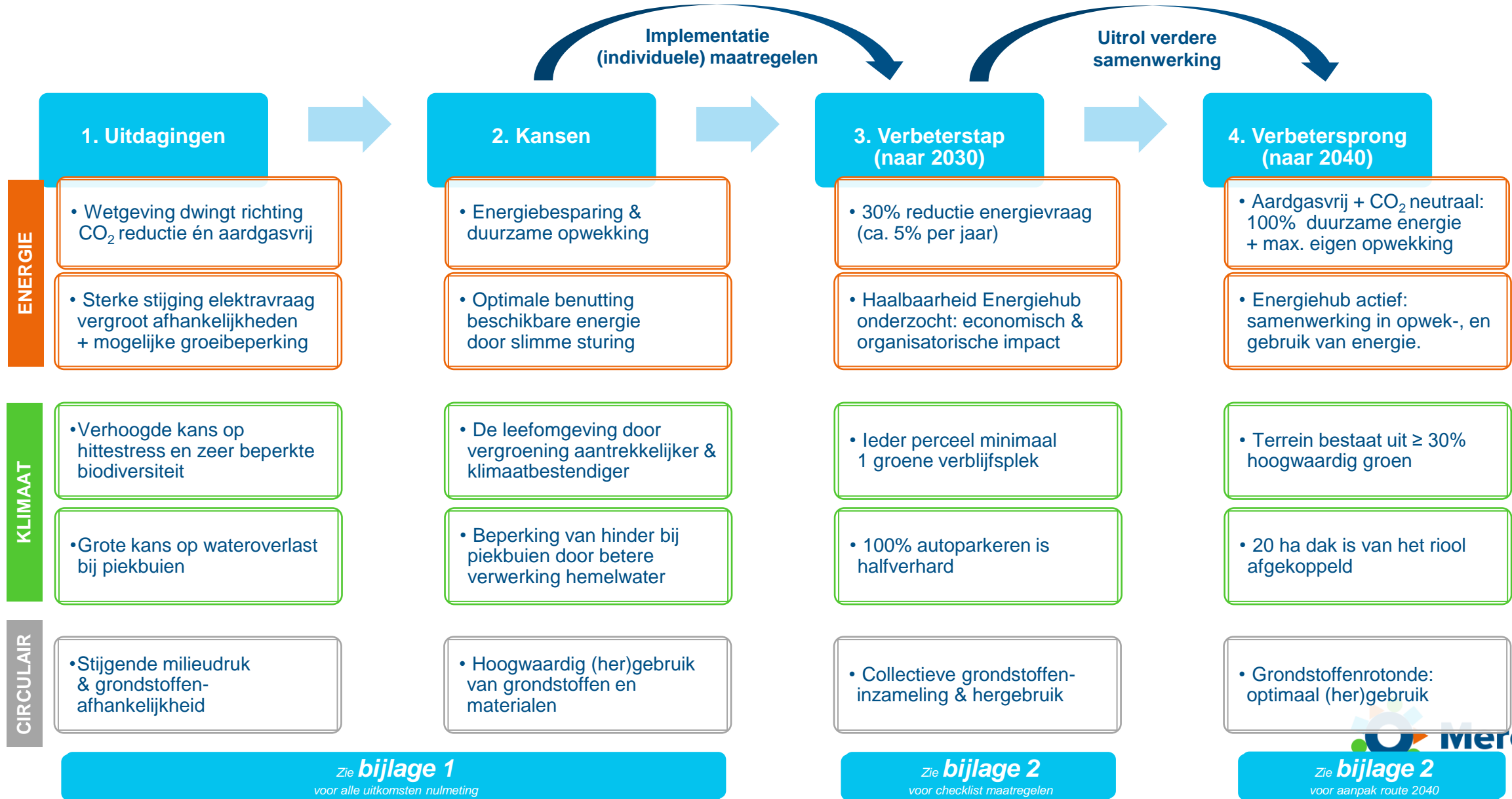
Toekomstbestendige bedrijventerreinen

1. Belangrijkste trends & ontwikkelingen
2. Uitkomsten nulmeting Groote Wetering Broekvelden
- 3. Verduurzamingsstrategie: 2030 & 2040**
 - [Bijlagenoverzicht](#)

Verduurzamingsstrategie

SMART doelen t.b.v. duurzaam bedrijventerrein	Duurzaamheid thema's	Bedrijventerrein Ambitie 2045*	Situatie 2024	Doel 2030	SMART Doel 2045	Stappenplan (0- 5 jr) (zie checklist voor maatregelen)	Kostenindicatie	Stappenplan (5-20 jr) (ondernemersdeel)	Stappenplan (5-20 jr) (andere stakeholders)
Energie & mobiliteit	Aardgasvrij & klimaatneutraal ☒		3.400.000 m ³ aardgas (totaal)	2.400.000 m ³ aardgas (-30%)	Aardgasvrij	• Gasbesparing gebouwen	• Implementeer laaghangend fruit (investering < 5 jaar terugverdiend)	Reductie warmtevraag + inzet alternatieve warmtebronnen	Gemeente: start Wijk Uitvoeringsplan (WUP) vóór 2030. Vervolgens start realisatie collectieve warmtevoorziening i.c.m. restwarmte (als alternatief voor aardgas).
			100% duurzame energie	100% duurzame energie	100% duurzame energie	• Gasbesparing productieproces	• ntb		
			30% PV op geschikte daken	50% PV op geschikte daken	100% PV op geschikte daken	• Overige energiebron duurzaam realiseren / inkopen	• euro / m2 PV op dak		
			8% bedrijven met e-laadvoorziening	60% bedrijven met e-laadvoorziening	100% e-laadvoorziening & duurzaam wagenpark	• Onderzoek + realiseer PV op geschikte daken	• € 750 - 1.500/ laadpaal		
Klimaat-adaptatie & biodiversiteit	Klimaat-adaptief & natuurinclusief ☒		22% terrein groen: 3% particulier	27% terrein groen: 8% particulier	30% terrein groen: 10% particulier	• Aandeel groen op particulier terrein verhogen (van gem. 3% naar ≥8%).	• Beplanting ca. € 15-25/m ² • Stuiken ca. € 20-30/m ² • Bomen ca. € 50-300/stuk	Biodiversiteit onderzoeken en vergroten particulier terrein (beplanting, anders maaien etc).	Biodiversiteit onderzoeken en vergroten openbaar terrein (beplanting, anders maaien etc).
			Groen is voornamelijk monocultuur	Particulier terrein biodivers groen	Groen is biodivers	• Vergroten biodiversiteit door kruidenrijk grasland/ beplanting + gelaagdheid (hoogstes) zoals stuwelen/hagen/struiken en bomen.			
			4L per m2 dakoppervlak retentie	10L per m2 dakoppervlak retentie	50L per m2 dakoppervlak retentie*	• Regenwaterbegrenzer binnen de draagkrachtcapaciteit dak. + verdiept en halfverharde parkeerplaatsen + mini-wadi's.	• Halfopen verharding € 25-100/m ² • Wadi € 50 - 200/m ²		
Circulaire economie	Volledig circulair ☒		Circulaire potentieel is globaal onderzocht	Circulaire potentieel van reststromen wordt 100% benut	Circulaire potentieel van reststromen wordt 100% benut	• Onderzoek verbeterkansen grondstofstromen + inzameling (afvalscan). Ga met leveranciers & afnemers in gesprek over terugdringen grondstofverspilling (bijv. verpakkingsmateriaal).	• Afvalscan vaak gratis (afhankelijk van afvalverwerker).	Hydraulische analyse ism gemeente om echte knelpunten en kansen te onderzoeken t.b.v. gerichte maatregelen voor verbetering waterbestendigheid.	Gemeente: Uitvoeren en monitoren maatregelen conform zorgplicht hemelwater en uitkomsten optimalisatiestudie Broekvelden (planning 2023 - 2027).
STAP 1: Individueel benutten laaghangend fruit (op korte termijn)						STAP 2: Collectief werken aan verbeterprong (middellange termijn)			

Verduurzamingsstrategie

Verbeterstap naar 2030

Wat?

- Implementatie (individuele) verduurzamingsmaatregelen

Hoe?

- Checklist verduurzamingsmaatregelen

- ✓ Maatregelen per thema (Energie, Klimaat, Circulair)
- ✓ Maatregelen per type ondernemer (MKB / industrie)
- ✓ Verschillende voorbeelden in de bijlagen
- ✓ Verwijzingen naar wettelijke verplichtingen
- ✓ Maatregelen individueel én gezamenlijk
- ✓ Maatregelen anticiperen op verduurzamingskansen geïdentificeerd voor Grote Wetering Broekvelden

- Subsidiewijzer verduurzamingsmaatregelen

Checklist verduurzaming bedrijven(terrein) Grote Wetering - Broekvelden

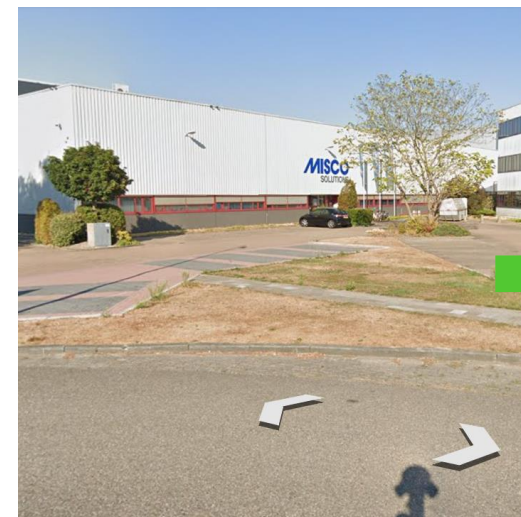
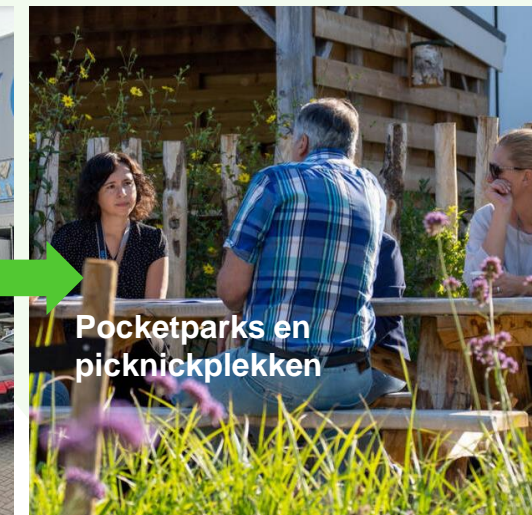
Versie mei 2024		Maatregelenpakket korte termijn (2030)						
Thema	Opbrengst	Categorie	Check	Maatregelen MKB	Maatregelen Industrie			
Energie	Energiebesparing & duurzame opwekking	Energiebesparing	☐	Energiebesparende (EMI) maatregelen zijn onderzocht en maatregelen met een terugverdientijd van maximaal 5 jaar zijn uitgevoerd (zie erkende maatregelen lijst of RVO)	☐	Er wordt voldaan aan energiebesparings-, onderzoeks- en EED-auditplicht*		
			☐	Er wordt voldaan aan de renovatiestandaard bij grootschalige renovatie (energielabel A++ of A+++)	☐	Er wordt voldaan aan de renovatiestandaard bij grootschalige renovatie (energielabel A++ of A+++)		
	Optimale benutting beschikbare energie door slimme sturing	Duurzame opwek	Slimme sturing	☐	Een energieregistratie- en bewakingsysteem (EBS) is toegepast, om het energieverbruik te meten*	☐	Een gebouwautomatiserings- en controlesysteem (GCS) is toegepast*	
				☐	Slimme apparaten en -installaties zijn aanwezig en kunnen aangestuurd worden door een energiemanagementsysteem	☐	Slimme apparaten en -installaties worden aangestuurd door een energiemanagementsysteem	
		Elektrisch rijden	Elektrisch rijden	Elektrisch rijden	☐	Individueel slimme sturing wordt toegepast door vraag en aanbod op elkaar af te stemmen	☐	Individueel slimme sturing wordt toegepast door vraag en aanbod op elkaar af te stemmen
					☐	Analysator de toekomstige energie- en vermogensvraag (denk aan prognose elektrisch vervoer)	☐	Analysator de toekomstige energie- en vermogensvraag (denk aan prognose elektrisch vervoer)
					☐	Elektrisch laden is mogelijk op eigen terrein. Vanaf 2025 is minimaal één laadpunt bij meer dan 20 parkeerplaatsen*	☐	Elektrisch laden is mogelijk op eigen terrein. Vanaf 2025 is minimaal één laadpunt bij meer dan 20 parkeerplaatsen*
					☐	Laadpalen zijn slim en kunnen gekoppeld worden aan een energiemanagementsysteem	☐	Laadpalen zijn slim en kunnen gekoppeld worden aan een energiemanagementsysteem
					☐	Laadpalen zijn slim en kunnen gekoppeld worden aan een energiemanagementsysteem	☐	Laadpalen zijn slim en kunnen gekoppeld worden aan een energiemanagementsysteem
					☐	Laadpalen zijn slim en kunnen gekoppeld worden aan een energiemanagementsysteem	☐	Laadpalen zijn slim en kunnen gekoppeld worden aan een energiemanagementsysteem
Klimaat	Leefomgeving klimaatbestendiger én aantrekkelijker door vergroening openbaar en privaat terrein + Beperking van hinder bij piekbuien en betere verwerking hemelwater	Parkeren	☐	Halfverharding voor parkeren	☐	Halfverharding voor autoparkeren		
		Gevel – groen	☐	Groenstroken rondom parkeerplaatsen	☐	Groenstroken rondom parkeerplaatsen		
			☐	Blinde gevel is voorzien van groene gevel uit voer*	☐	Blinde gevel is voorzien van groene gevel uit volle grond		
		Gevel – nestkasten	☐	Geveltuinten langs gevel(s) zijn toegepast*	☐	Geveltuinten langs gevel(s) zijn toegepast		
			☐	Nestkasten voor vleermuis, gierzwalw, ooien of westen)*	☐	Nestkasten voor vleermuis of gierzwalw (op noorden, oosten of westen)*		
		Dak	☐	Dak is voorzien van een sedum-/kruidenpakket	☐	Op (kleinere) daken die constructief geschikt zijn: sedum/kruidenpakket		
			☐	Groenblauwe dak: dak met waterretentie	☐	Op (kleinere) daken die constructief geschikt zijn: groenblauwe dak toegepast (groendak met waterretentie)		
		Perceel-vergroenen	☐	Verharding wordt vervangen door verdiepte groenstroken	☐	Verharding is vervangen door verdiepte groenstroken		
			☐	Bloembakken worden vervangen door biodivers groen	☐	Bestand (monotoom) groen is vervangen door biodivers groen		
		Perceel – biodiversiteit	☐	Biodiversiteit is onderdeel van keuze beplanting: Bomen zijn inheems en meerslachtig	☐	Biodiversiteit is onderdeel van keuze beplanting: Bomen zijn inheems en meerslachtig		
☐	Beplanting is inheems en/of kruidentuin/ insectenrijk		☐	Beplanting is inheems en/of kruidentuin/ insectenrijk				
Circulair	Hoogwaardig (her)gebruik van grondstoffen en materialen	Inzameling & verwerking reststromen	☐	Insecten- of bijenhotel zijn geplaatst*	☐	Insecten- of bijenhotel zijn geplaatst*		
			☐	Gezamenlijke (buiten) zitplaatsen	☐	Pocketpark voor verblijven (o.a. lunchplek)		
		Keten-afspraken materiaalgebruik	☐	Toepassen waterbesparend sanitair: Toilet (3 & 6 liter) Kranen (klasse Z of A)	☐	Toepassen waterbesparend sanitair: Toilet (3 & 6 liter) Kranen (klasse Z of A)		
			☐	Buitenzonwering aanwezig	☐	Buitenzonwering voor kantoordeelen		
			☐	Verkoelende daken (sedum/beplanting of wit dak)	☐	Verkoelende daken (bijv. sedum/beplanting kantoordeel, wit dak industrie/logistiek deel)		
			☐	Ventilatiesysteem voor voldoende verse lucht	☐	Ventilatiesysteem voor voldoende verse lucht kantoor + industrie/logistiek		
☐	(top)koeling aanwezig	☐	(top)koeling aanwezig kantoordeel					
☐	Op basis van een verdiepende (grondstof)analyse is zicht op welke materialen gereduceerd of gesubstitueerd (vervangen) kunnen worden door betere alternatieven.	☐	Op basis van een verdiepende (grondstof)analyse is zicht op welke materialen gereduceerd of gesubstitueerd (vervangen) kunnen worden door betere alternatieven.					
☐	White Label afvalinzameling wordt toegepast (een gezamenlijke inzamelwagen vanuit afvalinzamelers om het aantal vervoersbewegingen te beperken).	☐	White Label afvalinzameling wordt toegepast (een gezamenlijke inzamelwagen vanuit afvalinzamelers om het aantal vervoersbewegingen te beperken).					
☐	Samenwerking vindt plaats met mede-ondernemers op het bedrijventerrein voor optimaal gebruik van elkaars (rest)stromen, personeel en faciliteiten.	☐	Samenwerking vindt plaats met mede-ondernemers op het bedrijventerrein voor optimaal gebruik van elkaars (rest)stromen, personeel en faciliteiten.					
☐	Afspraken zijn gemaakt met (keten)partners voor reductie van verpakkingsmaterialen of voor inzet van alternatieve materialen die beter herbruikbaar zijn.	☐	Afspraken zijn gemaakt met (keten)partners voor reductie van verpakkingsmaterialen of voor inzet van alternatieve materialen die beter herbruikbaar zijn.					

*Maatregelen zijn wettelijk verplicht. In geval van energie (ook) voor bestaande gebouwen, bij klimaat geldt de verplichting voornamelijk bij ontwerp rekening neembouwen.

Maatregelen zijn onderzocht op haalbaarheid (o.a. financieel, praktisch, organisatorisch)

Voorbeeld-maatregelen klimaatadaptatie

Verbetersprong naar 2040

Wat?

- Uitrol toekomstbestendige samenwerking voor verduurzaming bedrijventerrein(en)

Hoe?

Aardgasvrij

Samen maken wij
Euvelgunne klimaatbestendig

Klimaat
bestendig

Start
Energy
hub

Naar
aardgasvrij

Op weg naar een
AARDGASVRIJ
bedrijventerrein

Toekomst Bestendig
Bedrijventerrein
Remmerden Rhenen

Start
Energy
hub

Grondstoffen
rotonde

GRONDSTOFFENROTONDE
VAN AFVAL NAAR GRONDSTOF
a.s. woensdag ophaalronde
pallets, ICT en accu's
Meer info en aanmelden via
parkmanager@bedrijventerreinenhelmond.nl
BEDRIJVENTERREINEN
Helmond

Doe je mee?

Bedankt voor uw aandacht

[merosch.nl](https://www.merosch.nl)

Zet koers naar morgen!

Bijlagenoverzicht

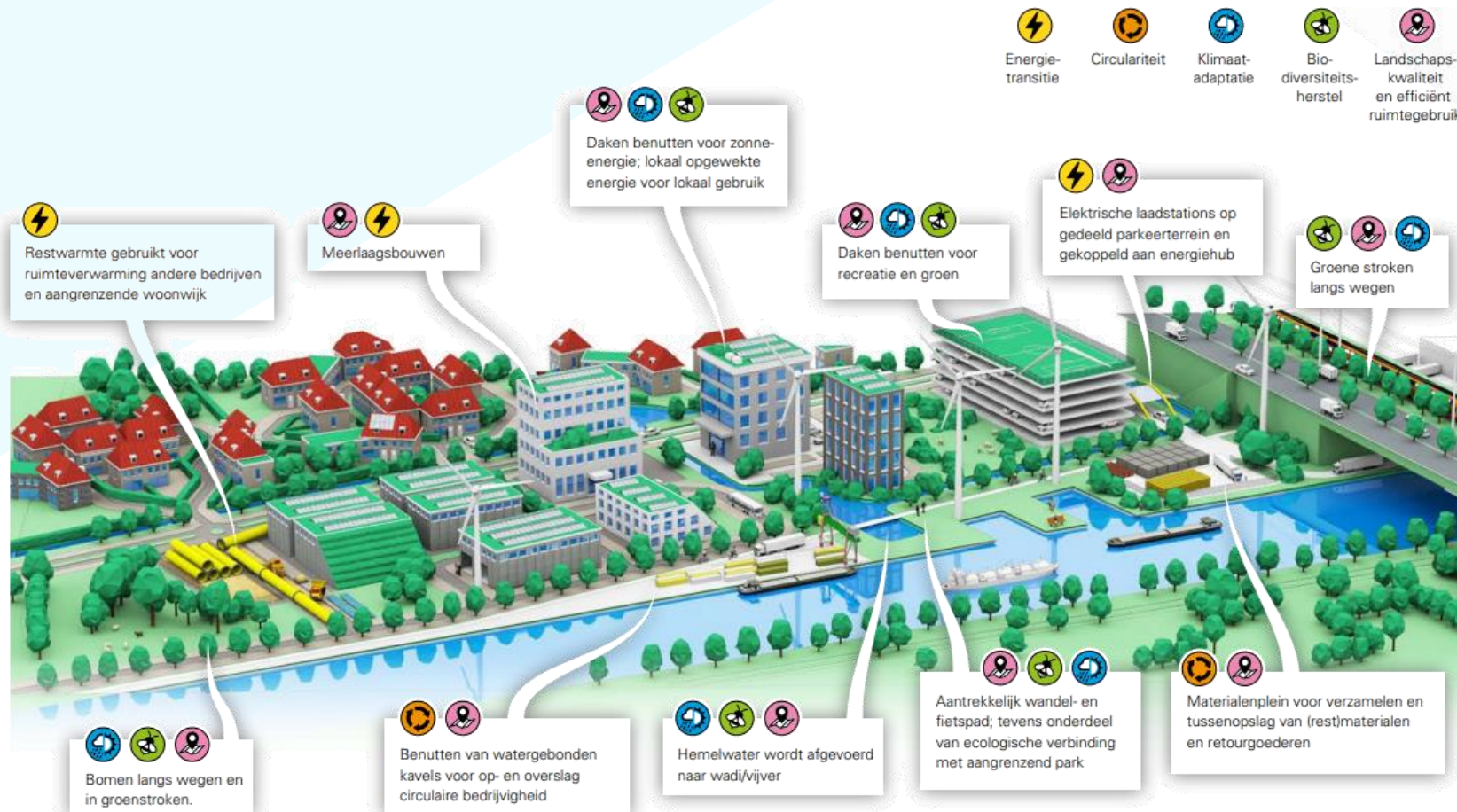
- Bijlage 1: Onderbouwing nulmeting
- Bijlage 2: Onderbouwing aanpak 2030 & 2040

Bijlage 1: Onderbouwing nulmeting

1. Toekomstbestendige bedrijventerreinen
2. Situatieschets klimaatadaptatie
3. Situatieschets energie

1. Toekomstbestendige bedrijventerreinen

Agenda overheid

Bron: Raad voor de leefomgeving en infrastructuur

Energietransitie

- 2030: 55% CO2 reductie
- 2050: 95% minder CO2 uitstoot
100% hernieuwbare energie, aardgasvrij

Klimaatadaptatie

- 2050: NL klimaatbestendig en waterrobuust

Biodiversiteit:

- 2027: uitbreiding natuurnetwerk (+80.000 ha.)
- 2050: samenleving zonder negatieve effect natuur

Circulariteit

- 2030: 50% daling primaire grondstoffen
- 2050: 100% circulaire economie

Samenwerking op bedrijventerreinen

- Stimulering organisatievorming (BIZ / vereniging)

1. Toekomstbestendige bedrijventerreinen

Stip op de horizon

Kansen

- **Energietransitie:** *Bedrijventerreinen als de energie-hubs van de toekomst*
- **Mobiliteit:** *Bedrijventerreinen als hotspots voor het opladen van elektrische voertuigen*
- **Klimaatadaptatie:** *Bedrijventerreinen aantrekkelijk, gezond en klimaatadaptief*
- **Circulariteit:** *Bedrijventerreinen als de grondstof-hubs van de toekomst*

Belemmeringen:

1. **Overheidsbeleid** *Onduidelijk overheidsbeleid i.r.t. doelen, tijdpad*
2. **Organisatiegraad** *Lage organisatiegraad op bedrijventerreinen (-> BIZ / vereniging)*
3. **Business case** *Investerings vaak omvangrijk, opbrengsten onzeker*
4. **Praktijkcases** *Ontbreken van goede én representatieve praktijkvoorbeelden*

Bedrijvenpark Pannenweg II: Energiehub

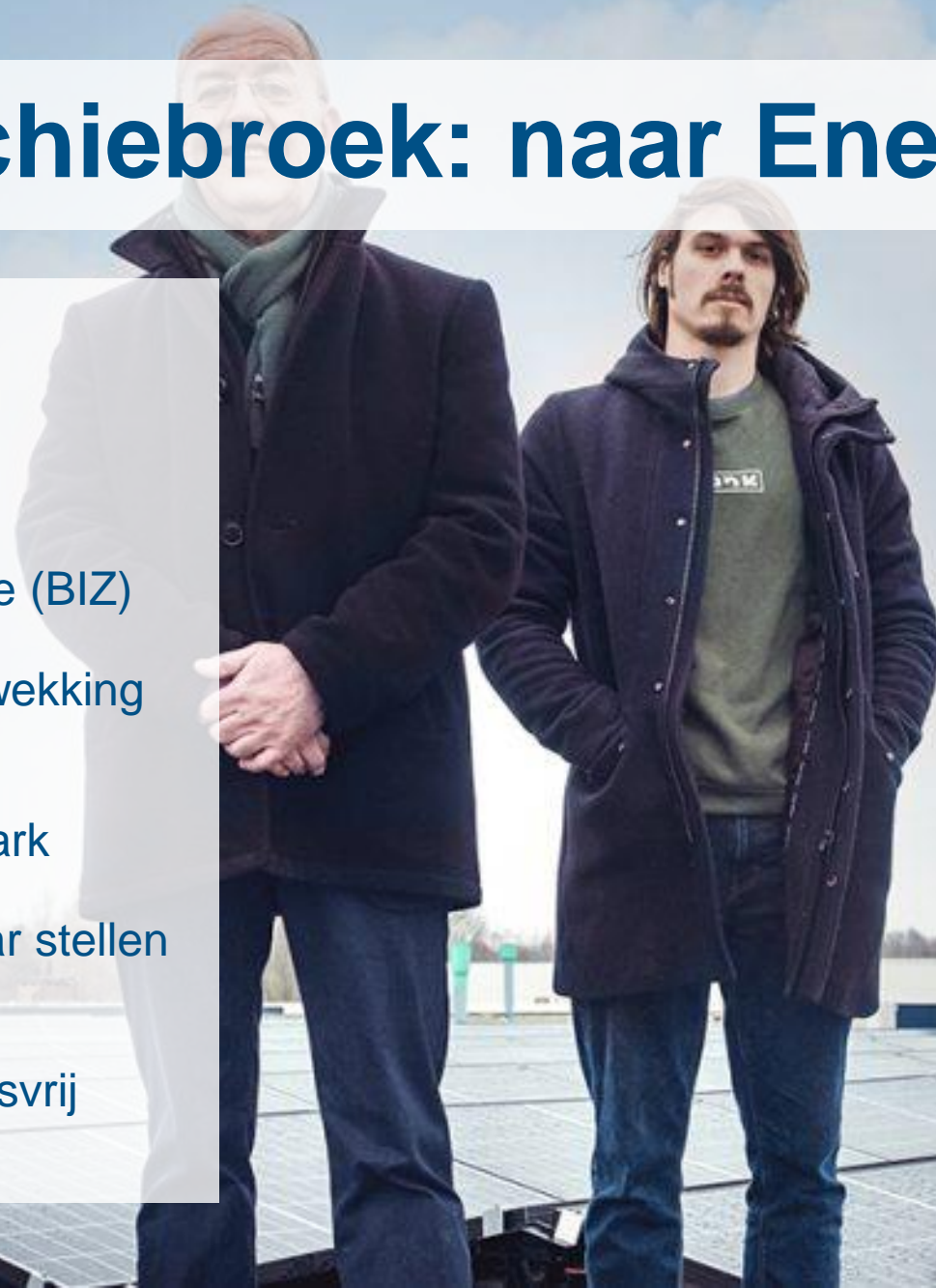
- **Ambitie:**
Energie neutraal bedrijventerrein
- **Aanpak:**
 - Ontwikkeling Energyhub
 - Energiemanagement (EMS) en handelsplatform (EHP), verhandeling energie intern georganiseerd
- **Status:**
 - Samenwerking gestart met Energyhub met 1e 20 bedrijven (juni 2023)

Waarderpolder Haarlem: Samen circulair

- **Ambitie:**
 - Transitie naar circulair bedrijvenpark
 - Aardgasvrij binnen 14 jaar
- **Aanpak:**
 - Samenwerken aan energietransitie, circulaire economie (BIZ)
 - Actief parkmanagement voor hergebruik reststromen en lokale afzetkanalen.
- **Status:**
 - Samenwerkingsovereenkomst onderzoek aardgasvrij / warmtenet

Bedrijvenpark Schiebroek: naar Energie+

- **Ambitie:**
 - Energiepositief
- **Aanpak:**
 - Samenwerken aan energietransitie (BIZ)
 - Onderzoek naar besparing én opwekking én subsidies
 - Ontwikkeling gezamenlijk zonnepark
 - Mee-investeren of dak beschikbaar stellen
- **Status:**
 - Eerste stappen / bedrijven aardgasvrij

Schiphol Trade Park: Energyhub

- **Ambitie:**
 - Meest duurzame en innovatieve park
- **Aanpak:**
 - Energiehub: energiecollectief, virtueel net i.c.m. batterij en gasgenerator (piekmomenten)
 - Vrije ruimte 4 grote bedrijven tegen vergoeding beschikbaar voor andere 15 bedrijven
- **Status:**
 - Energiecollectief operationeel

Bedrijventerrein Euvelgunne: klimaatadaptief

- **Ambitie:**
 - Klimaatadaptief
- **Aanpak:**
 - Gezamenlijke aanpak tegen wateroverlast
 - Bufferen én (vertraagd) afvoeren; Wadi's en groene daken
 - 18 hectare afgekoppeld van riool
- **Status:**
 - Start 4 bedrijven, opschaling naar 14 extra bedrijven. Communicatie is key!

BIZ Grote Polder: biodiversers bloeiend terrein

- **Ambitie:**
 - Klimaatadaptief
- **Aanpak:**
 - Initiatiefnemer gemeente Zoetermeer
 - Gezamenlijk herinrichtingsplan t.b.v. biodiversiteit + visie op duurzaamheid
 - Samenwerking 'Bijenlandschap'
- **Status:**
 - In beheerfase (gezamenlijk BIZ/gemeente)

[Klimaatadaptatie] Wat houdt het in?

Overstromingen

Wateroverlast

Biodiversiteit

Droogte

Hitte

[Klimaatadaptatie] Huidige situatie

Overstromingen

Wateroverlast

Biodiversiteit

Droogte

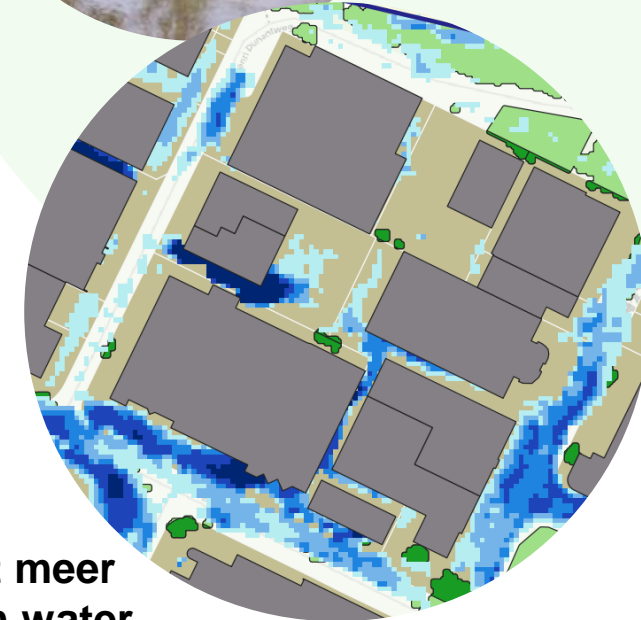

Hitte

Wateroverlast

Waterdiepte op straat door hevige regenval (70 mm/2 uur)

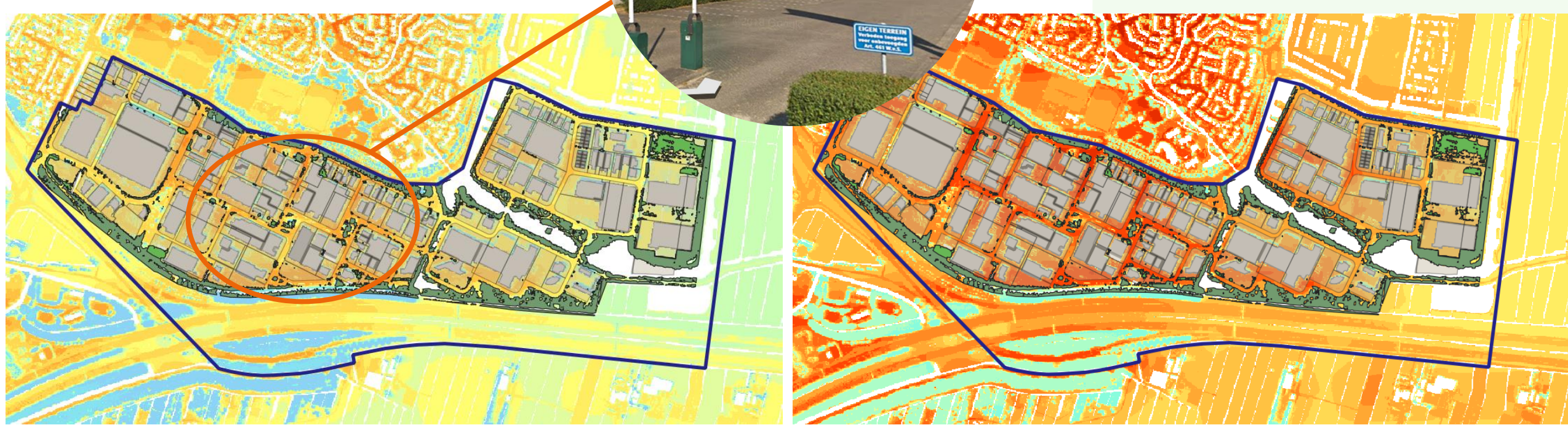

Lokaal tot meer dan 30 cm water op straat

Hitte

- Hitte in werkomgeving
- Verhoogde koellast installaties

Gevoelstemperatuur tijdens warme zomerdag (34C – 42C)

Nu

Gevoelstemperatuur tijdens warme zomerdag (37C – 45C)

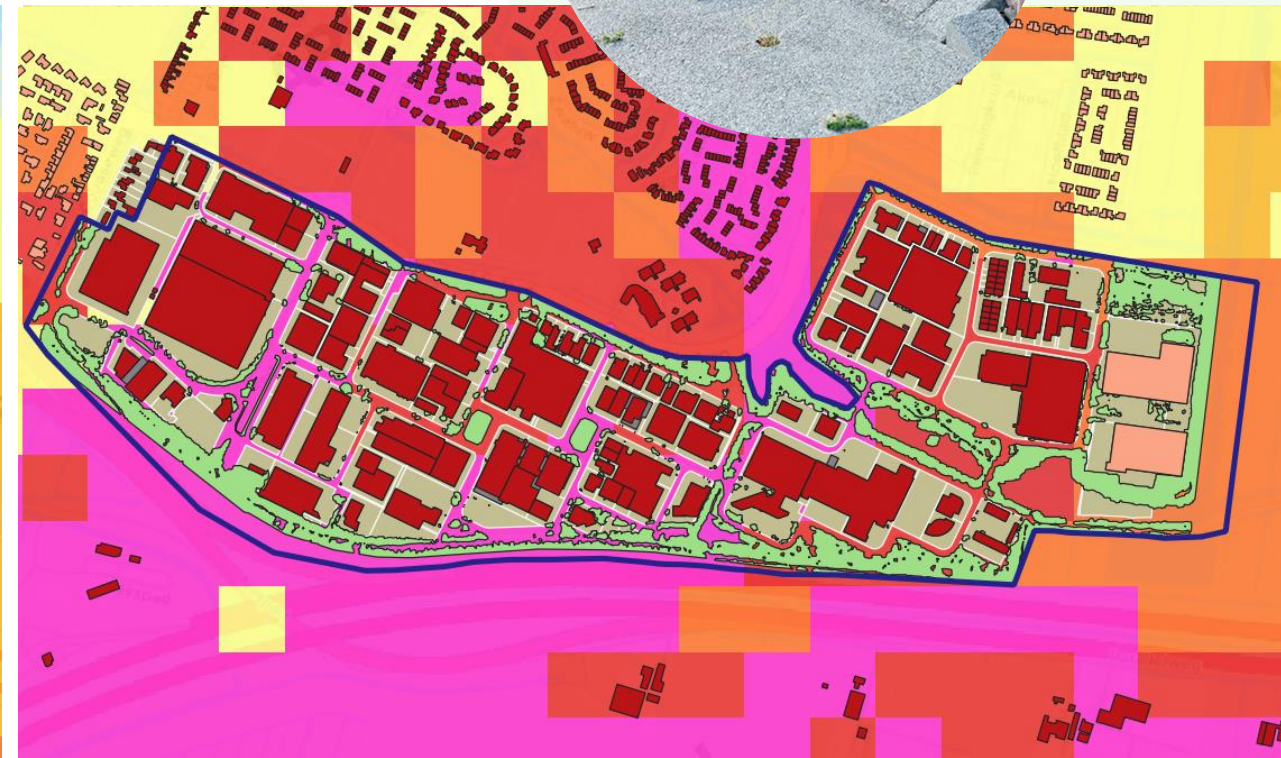
2050

Droogte - bodemdaling

Verwachte bodemdaling: 20 – 40 cm

Tot 2050

Verwachte bodemdaling: 20 – 60 cm

Tot 2100

Biodiversiteit - groen

Gemiddeld aantal
m2 groen / perceel:
94 m2

Aantal benutte blinde gevels
voor groen:
0 m2

Aantal benutte daken
voor groen:
0 m2

	Oppervlakte	Groen	Water	Verhard
Totaal	100%	22%	5%	40%
Openbare ruimte	36%	19%	5%	13%
Particulier terrein	64%	3%	0%	27%

Biodiversiteit - fauna

Omgeving:

Rand van terrein:

Bedrijventerrein:

Beperkte fauna aanwezig!

[Klimaatadaptatie] Uitkomsten analyse

- Zeer beperkt groen aanwezig
- Het aanwezige groen is weinig biodivers
- Beperkte mogelijkheden tot het beleven van groen

Biodiversiteit

Wateroverlast

- Veel wateroverlast op het bedrijventerrein
- Veel verharding op het bedrijventerrein
- Veel potentie om wateroverlast aan te pakken

- Veel opwarming tijdens warme zomerdagen
- Aandacht voor werkklimaat medewerkers
- Veel verharding op het bedrijventerrein

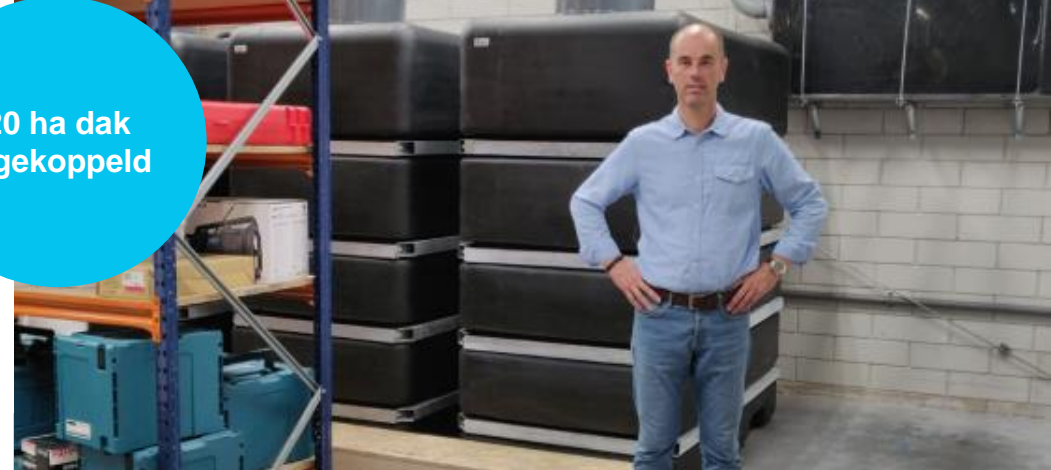
Hitte

Infiltratiekratten onder bestrating

20 ha dak afgekoppeld

Regenwater opslaan als koelwater

Wadi als berging

Regenwater opslaan als koel- en spoelwater

Droge greppel als berging

Verdiepte groenstrook langs parkeerplaatsen (raingarden)

30%
hoogwaardig
groen

Toegankelijke daktuinen

Groene sedumdaken

Groene en blauwe
maatregelen gecombineerd
(plantenbakken &
wateropvang)

Wandelroutes over
bedrijventerrein

Bestaande groenstroken
inheems en biodivers

(Gedeelde) verblijfstuinen

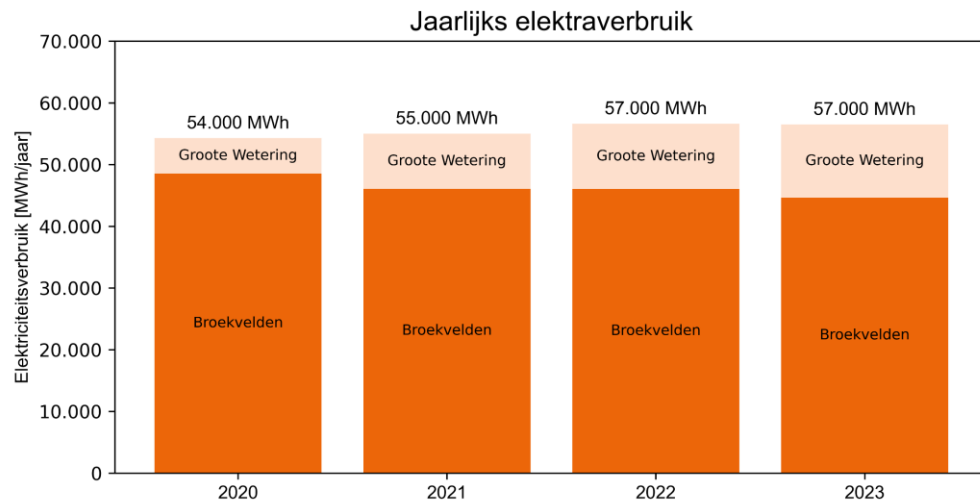
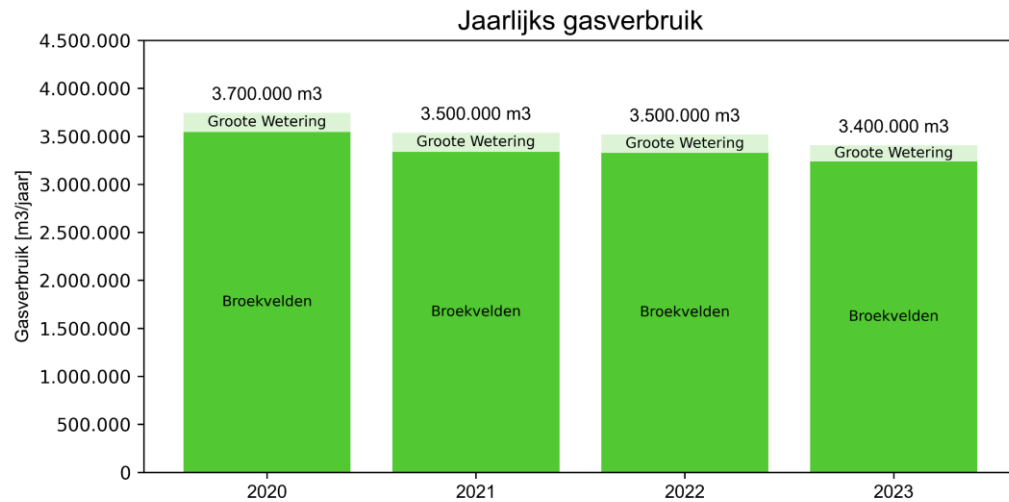

Feenstra

[Energie]

[Energie] Huidige situatie en uitdagingen

- **Energieverbruik**

- Data Stedin
- Gasverbruik: ~ 2.800 huishoudens
- Elektriciteitsverbruik: ~ 20.000 huishoudens

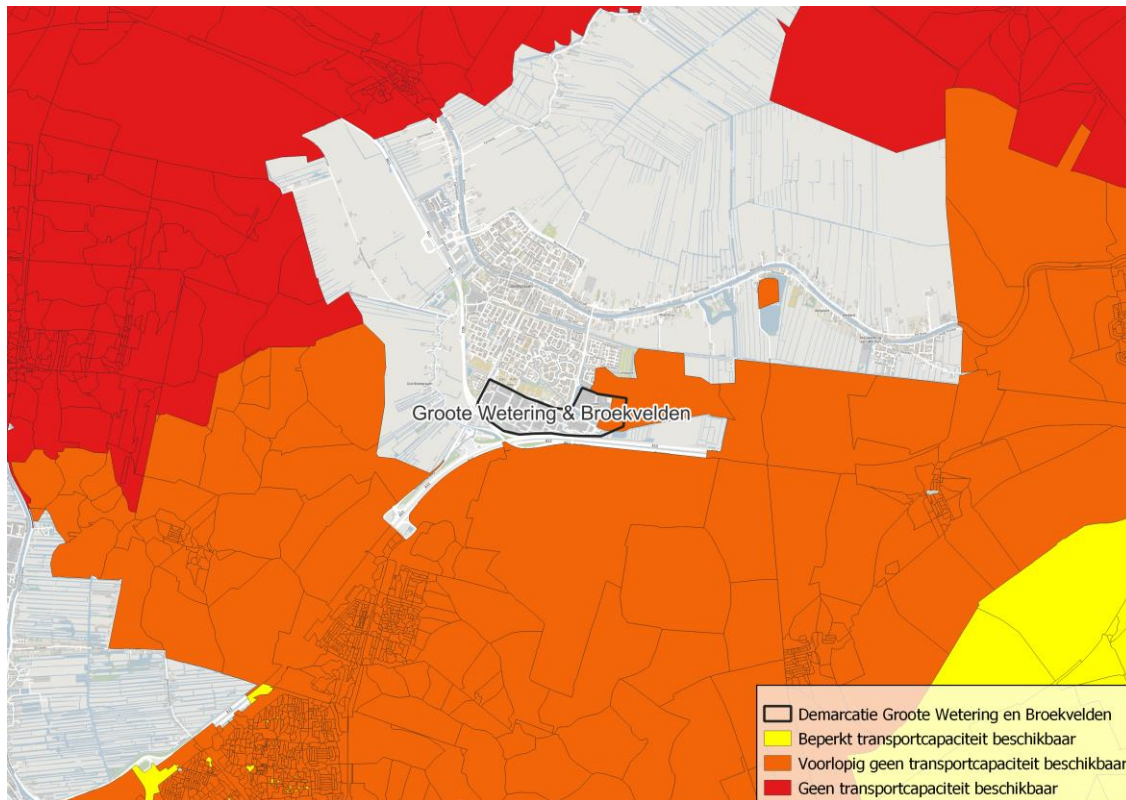
[Energie] Huidige situatie en uitdagingen

- **Potentie PV**

- Deel daken nog onbenut – 125.000 m², 25.000 MWh, 43% van huidig verbruik

[Energie] Huidige situatie en uitdagingen

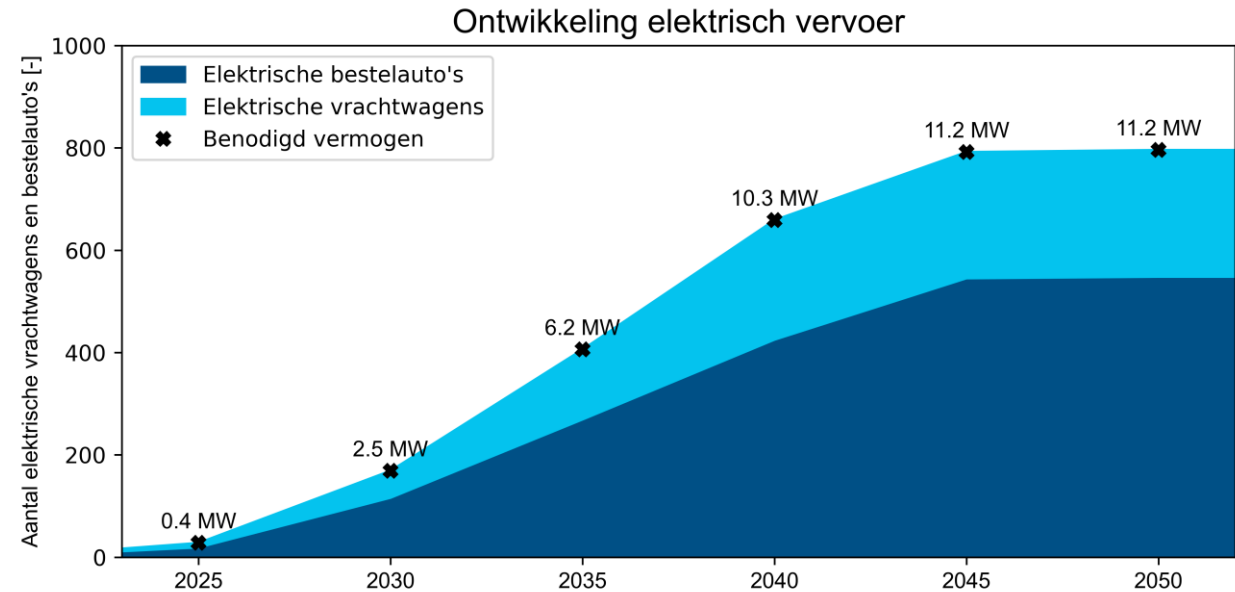
- **Netcongestie**

- Voorlopig nog netcapaciteit beschikbaar
- Hoogspanningsstation in Bodegraven

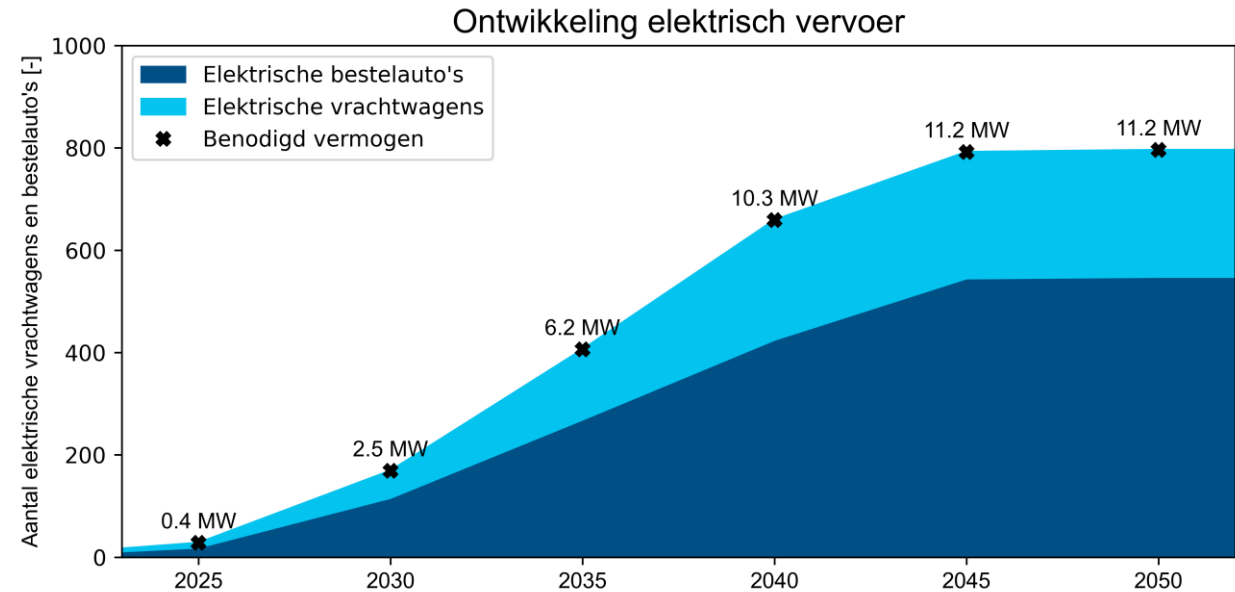
[Energie] Huidige situatie en uitdagingen

- **Geen garantie voor de toekomst!**
 - Aardgas → elektriciteit
 - Ontwikkeling elektrisch vervoer
 - Groei bedrijventerrein?
 - Extra vermogen nodig voor de rest van Bodegraven

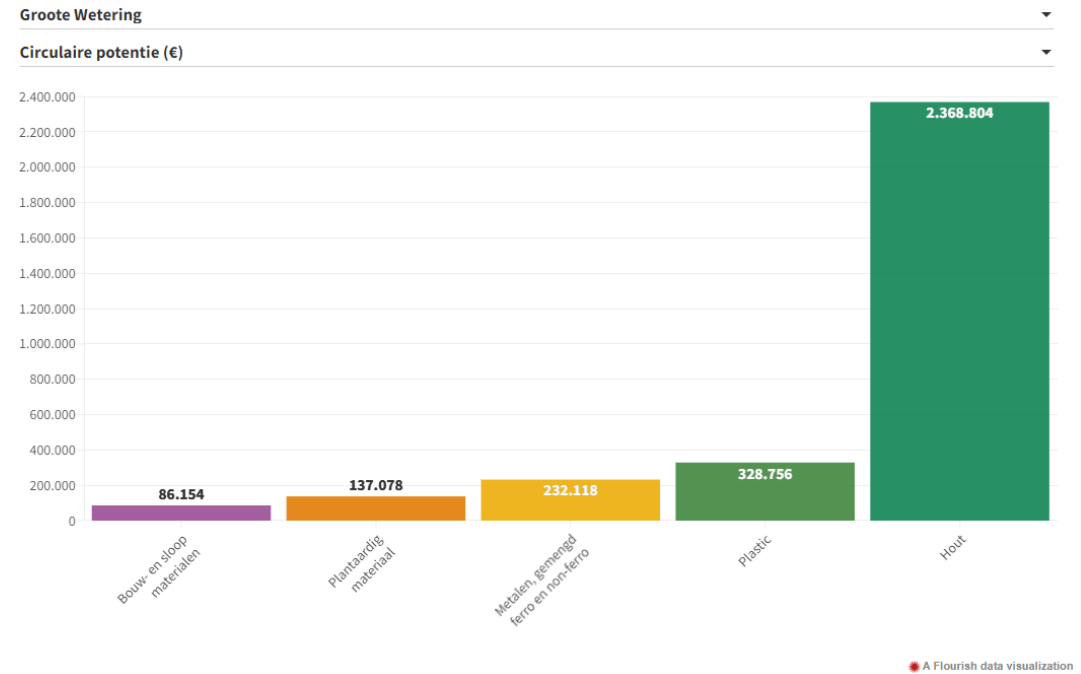
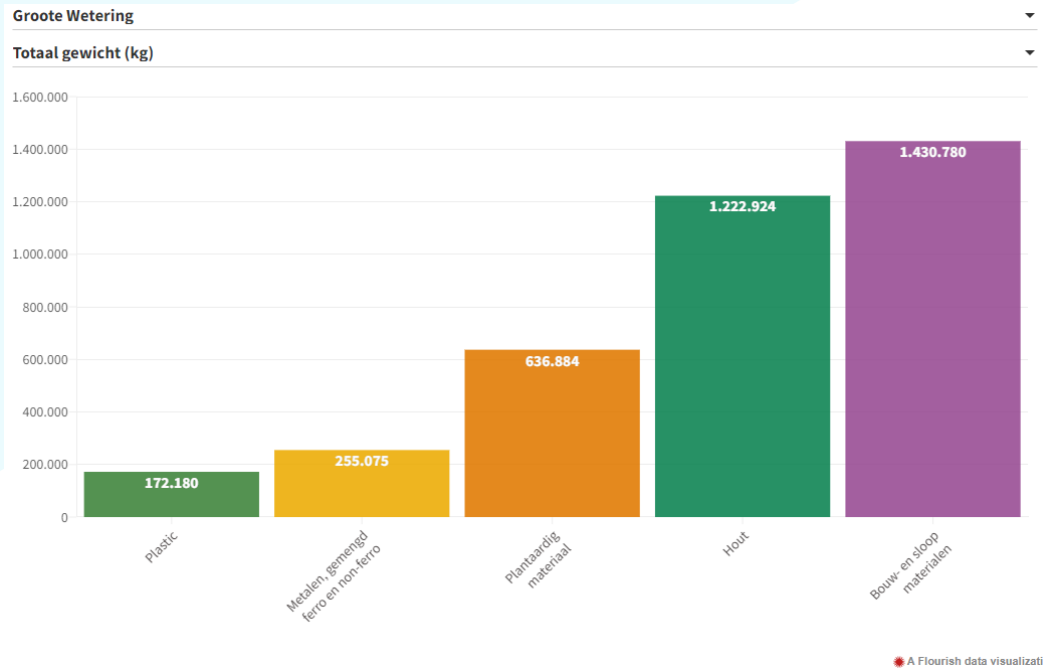

[Energie] Huidige situatie en uitdagingen

- **Geen garantie voor de toekomst!**
 - Aardgas → elektriciteit
 - Ontwikkeling elektrisch vervoer
 - Groei bedrijventerrein?
 - Extra vermogen nodig voor de rest van Bodegraven
- **Netcongestieproblematiek vraagt om:**
 - Energiebesparende maatregelen
 - Afstemmen vraag en aanbod (= slimme sturing)
 - Opslag

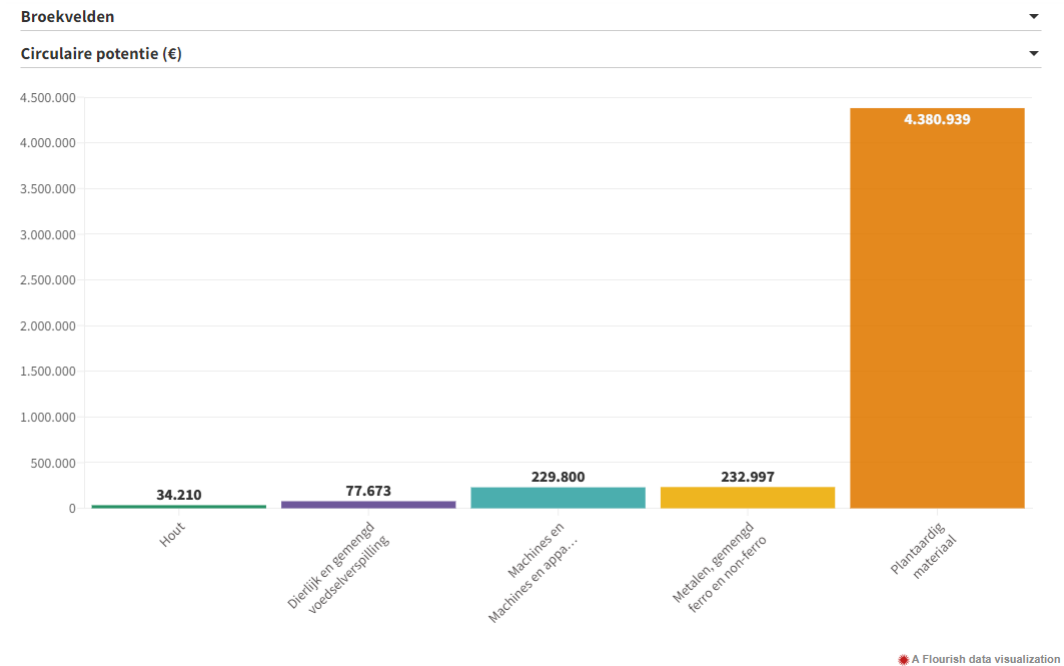
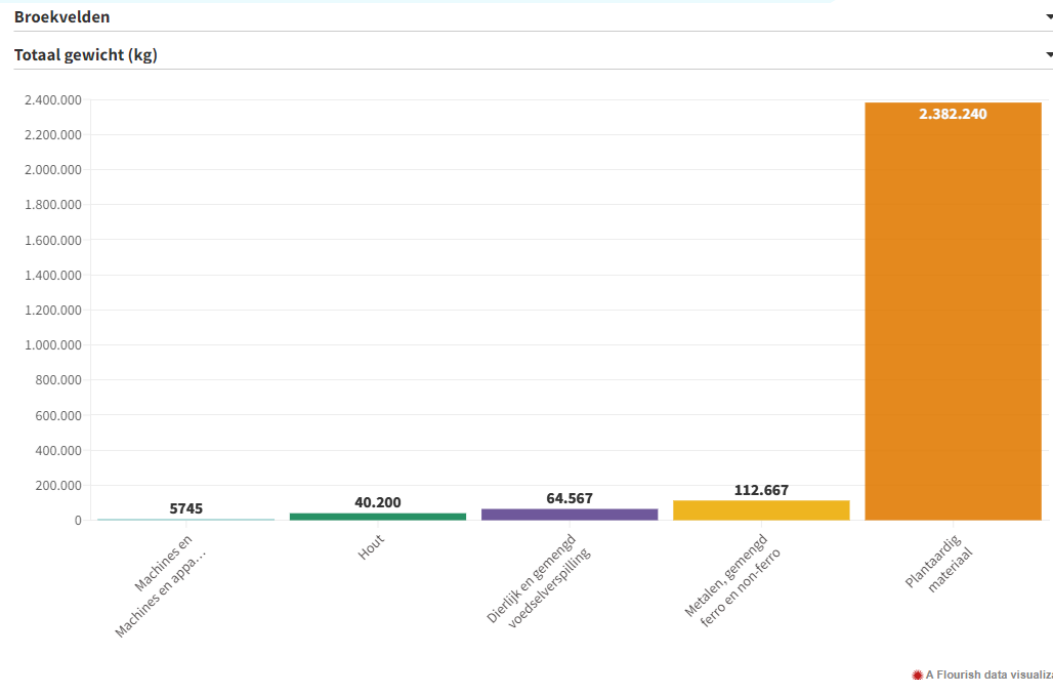

[Circulair] Potentieel Groote Wetering*

* O.b.v. openbare data via Circulair Biz. Onderzoek uitgevoerd door Stec Groep en New Economy in opdracht van (o.a.) provincie Zuid-Holland en de omgevingsdiensten.

[Circulair] Potentieel Broekvelden*

- Onderbouwing cijfers
- Mogelijke vervolgstappen identificatie circulaire kansen

* O.b.v. openbare data via Circulair Biz. Onderzoek uitgevoerd door Stec Groep en New Economy in opdracht van (o.a.) provincie Zuid-Holland en de omgevingsdiensten.

Bijlage 2: Aanpak 2030 & 2040

- **Verbeterstap 2030**
- **Verbetersprong 2040**

Maatregelenlijst Energie*

■ Verbeterstap naar 2030

- 30% energievraagreductie
- Klaar voor Energyhub

■ Verduurzamingsmaatregelen

- Energiebesparing
- Duurzame opwekking
- Slimme sturing
- Elektrisch rijden

Checklist verduurzaming bedrijven(terrein) Groote Wetering - Broekvelden

Versie mei 2024

				Maatregelenpakket korte termijn (2030)		
Thema	Opbrengst	Categorie	Check	Maatregelen MKB	Check	Maatregelen Industrie
Energie	Energiebesparing & duurzame opwekking	Energiesparing	☐	Energiebesparende (EML) maatregelen zijn onderzocht en maatregelen met een terugverdientijd van maximaal 5 jaar zijn uitgevoerd (zie erkende maatregelen lijst RVO)*	☐	Er wordt voldaan aan energiebesparings-, onderzoeks- en EED-auditplicht*
			☐	Er wordt voldaan aan de renovatiestandaard bij grootschalige renovatie (energielabel A++ of A+++)*	☐	Er wordt voldaan aan de renovatiestandaard bij grootschalige renovatie (energielabel A++ of A+++)*
		Duurzame opwek	☐	Geschikt dakoppervlak is voorzien van met PV-panelen. Koppelkansen (ook mbt inkoop) met naastgelegen bedrijven is onderzocht.	☐	Haalbaarheid dakoppervlak met (lichtgewicht) PV-panelen is onderzocht en bij geschikte daken toegepast. Koppelkansen (ook mbt inkoop) met naastgelegen bedrijven is onderzocht.
	Optimale benutting beschikbare energie door slimme sturing	Slimme sturing	☐	Een energieregistratie- en bewakingssysteem (EBS) is toegepast om het energieverbruik te meten*	☐	Een gebouwautomatiserings- en controlesysteem (GACS) is toegepast*
			☐	Slimme apparaten en -installaties zijn aanwezig en kunnen aangestuurd worden door een energiemanagementsysteem	☐	Slimme apparaten en -installaties zijn aanwezig en kunnen aangestuurd worden door een energiemanagementsysteem
			☐	Individueel slimme sturing wordt toegepast door vraag en aanbod op elkaar af te stemmen	☐	Individueel slimme sturing wordt toegepast door vraag en aanbod op elkaar af te stemmen
			☐	Analyseer de toekomstige energie- en vermogensvraag (denk aan prognose elektrisch vervoer)	☐	Analyseer de toekomstige energie- en vermogensvraag (denk aan prognose elektrisch vervoer)
		Elektrisch rijden	☐	Elektrisch laden is mogelijk op eigen terrein. Vanaf 2025 is minimaal één laadpunt bij meer dan 20 parkeerplaatsen*	☐	Elektrisch laden is mogelijk op eigen terrein. Vanaf 2025 is minimaal één laadpunt bij meer dan 20 parkeerplaatsen*
	☐		Laadpalen zijn slim en kunnen gekoppeld worden aan een energiemanagementsysteem.	☐	Laadpalen zijn slim en kunnen gekoppeld worden aan een energiemanagementsysteem.	

*volledige lijst met maatregelen ook beschikbaar in een separaat Excel-document

Maatregelenlijst Klimaatadaptatie*

■ Verbeterstap naar 2030

- Autoparkeren is halfverhard
- 1 groene verblijfsplek per perceel

■ Verduurzamingsmaatregelen

- Perceel + Parkeren
- Gevel + Daken
- Sanitair
- Binnenklimaat

Versie mei 2024

				Maatregelenpakket korte termijn (2030)		
Thema	Opbrengst	Categorie	Check	Maatregelen MKB	Check	Maatregelen Industrie
Klimaat	Leefomgeving klimaatbestendiger én aantrekkelijker door vergroening openbaar en privaat terrein + Beperking van hinder bij piekbuien door betere verwerking hemelwater	Parkeren - vergroenen	☐	Halfverharding voor parkeren	☐	Halfverharding voor autoparkeren
			☐	Groenstroken rondom parkeerplaatsen	☐	
		Gevel - vergroenen	☐	Blinde gevel is voorzien van groene gevel uit volle grond	☐	Blinde gevel is voorzien van groene gevel uit volle grond
			☐	Geveltuinen langs gevel(s) zijn toegepast	☐	Geveltuinen langs gevel(s) zijn toegepast
		Gevel – biodiversiteit	☐	Nestkasten voor vleermuis, gierwaluw of huismus (op noorden, oosten of westen)*	☐	Nestkasten voor vleermuis of gierwaluw (op noorden, oosten of westen)*
		Dak - vergroenen	☐	Dak is voorzien van een sedum/kruidenrijk dakpakket	☐	Op (kleinere) daken die constructief geschikt zijn: sedum/kruidenrijk dak is toegepast
			☐	Groenblauwe dak is toegepast (groendak met waterretentie)	☐	Op (kleinere) daken die constructief geschikt zijn: groenblauwe dak toegepast (groendak met waterretentie)
		Perceel - vergroenen	☐	Verharding is vervangen door verdiepte groenstroken	☐	Verharding is vervangen door verdiepte groenstroken
			☐	Bestaand (monotoom) groen is vervangen door biodivers groen	☐	Bestaand (monotoom) groen is vervangen door biodivers groen
		Perceel – biodiversiteit	☐	Biodiversiteit is onderdeel van keuze beplanting: Bomen zijn inheems en meerstammig Beplanting is inheems en/of kruiden-/insectenrijk Bloemrijke stroken	☐	Biodiversiteit is onderdeel van keuze beplanting: Bomen zijn inheems en meerstammig Beplanting is inheems en/of kruiden-/insectenrijk Bloemrijke stroken
			☐	Insecten- of bijenhotel zijn geplaatst*	☐	Insecten- of bijenhotel zijn geplaatst*
		Perceel - verblijven	☐	Gezamenlijke (buiten)zitplaatsen	☐	Pocketpark voor verblijven (o.a. lunchplek)
		Sanitair - waterbesparing	☐	Toepassen waterbesparend sanitair: -Toilet (3 & 6 liter) -Kranen (klasse Z of A)	☐	Toepassen waterbesparend sanitair: -Toilet (3 & 6 liter) -Kranen (klasse Z of A)
		Verbetering binnenklimaat	☐	Buitenzonwering aanwezig	☐	Buitenzonwering voor kantoordeelen
			☐	Verkoelende daken (sedum/beplanting of wit dak)	☐	Verkoelende daken (bijv. sedum/beplanting kantoordeel, wit dak industrie/logistiek deel)
			☐	Ventilatiesysteem voor voldoende verse lucht	☐	Ventilatiesysteem voor voldoende verse lucht kantoor + industrie/logistiek
☐	(top)koeling aanwezig		☐	(top)koeling aanwezig kantoordeel		

*volledige lijst met maatregelen ook beschikbaar in een separaat Excel-document

Maatregelenlijst Circulair*

- **Verbeterstap naar 2030**
 - Collectieve grondstoffen-inzameling & hergebruik
- **Verduurzamingsmaatregelen**
 - Hoogwaardig gebruik van grondstoffen
 - Samenwerking inzameling & verwerking reststromen
 - Keten-afspraken materiaalgebruik

Checklist verduurzaming bedrijven(terrein) Groote Wetering - Broekvelden

Versie mei 2024

				Maatregelenpakket korte termijn (2030)		
Thema	Opbrengst	Categorie	Check	Maatregelen MKB	Check	Maatregelen Industrie
Circulair	Hoogwaardig (her)gebruik van grondstoffen en materialen	Hoogwaardig gebruik van (eigen)grondstoffen	☐	Op basis van een verdiepende (grondstof)analyse is zicht op welke materialen gereduceerd of gesubstitueerd (vervangen) kunnen worden door betere alternatieven.	☐	Op basis van een verdiepende (grondstof)analyse is zicht op weke materialen gereduceerd of gesubstitueerd (vervangen) kunnen worden door betere alternatieven.
		Inzameling & verwerking reststromen	☐	White Label afvalinzameling wordt toegepast (een gezamenlijke inzamelwagen vanuit afvalinzamelaars om het aantal vervoersbewegingen te beperken).	☐	White Label afvalinzameling wordt toegepast (een gezamenlijke inzamelwagen vanuit afvalinzamelaars om het aantal vervoersbewegingen te beperken).
		Keten-afspraken materiaalgebruik	☐	Samenwerking vindt plaats met mede-ondernemers op het bedrijventerrein voor optimaal gebruik van elkaars (rest)stromen, personeel en faciliteiten.	☐	Samenwerking vindt plaats met mede-ondernemers op het bedrijventerrein voor optimaal gebruik van elkaars (rest)stromen, personeel en faciliteiten.
			☐	Afspraken zijn gemaakt met (keten)partners voor reductie van (verpakkings)materialen of voor inzet van alternatieve materialen die beter herbruikbaar zijn.	☐	Afspraken zijn gemaakt met (keten)partners voor reductie van (verpakkings)materialen of voor inzet van alternatieve materialen die beter herbruikbaar zijn.

*Maatregelen zijn wettelijk verplicht. In geval van energie (ook) voor bestaande gebouwen, bij klimaat geldt de verplichting voornamelijk bij ontwikkeling nieuwbouw.

- Maatregel nog niet onderzocht op haalbaarheid
- Maatregelen zijn onderzocht op haalbaarheid (o.a. financieel, praktisch, organisatorisch)
- Maatregelen zijn onderzocht en haalbare maatregelen zijn geïmplementeerd of zijn ingepland (< 5 jr)

*volledige lijst met maatregelen ook beschikbaar in een separaat Excel-document

Subsidiewijzer*

Landelijke subsidies*

- EIA
- MIA
- VAMIL
- SDE++
- ISDE
- Dumava

Regionale subsidies (Zuid Holland)*

- Planvorming duurzame bedrijventerreinen
- Realisatie verduurzaming bedrijventerreinen

Subsidiewijzer verduurzaming bedrijven(terrein) Grote Wetering - Broekvelden

Subsidie regeling	Voluit	Link	Globale opbrengst	Grootzakelijk / industrie		Kleinzakelijk / MKB	
				Inzetbaar?	Inzetbaar?	Inzetbaar?	Inzetbaar?
• EA	Energie Investeringsaftrek	Link	De regeling levert u gemiddeld 11% voordeel op	Mogelijk, mits de onderneming inkomsten/ vennootschapsbelasting betaald	Mogelijk, mits de onderneming inkomsten/ vennootschapsbelasting betaald	Mogelijk, mits de onderneming inkomsten/ vennootschapsbelasting betaald	Mogelijk, mits de onderneming inkomsten/ vennootschapsbelasting betaald
• MA	Milieu Investeringsafrek	Link	Met de MIA/Vamil kan uw belastingvoordeel netto oplopen tot ruim 14% van het investeringsbedrag	Mogelijk, mits de onderneming inkomsten/ vennootschapsbelasting betaald	Mogelijk, mits de onderneming inkomsten/ vennootschapsbelasting betaald	Mogelijk, mits de onderneming inkomsten/ vennootschapsbelasting betaald	Mogelijk, mits de onderneming inkomsten/ vennootschapsbelasting betaald
• VAMIL	Willekeurige afschrijving milieu-investeringen (Vamil).	Link	Met de MIA/Vamil kan uw belastingvoordeel netto oplopen tot ruim 14% van het investeringsbedrag	Mogelijk, mits de onderneming inkomsten/ vennootschapsbelasting betaald	Mogelijk, mits de onderneming inkomsten/ vennootschapsbelasting betaald	Mogelijk, mits de onderneming inkomsten/ vennootschapsbelasting betaald	Mogelijk, mits de onderneming inkomsten/ vennootschapsbelasting betaald
• SDE++	Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie (SDE++)	Link	Afhankelijk per fase: 1. = € 90 /ton CO2 2. = € 180 /ton CO2 3. = € 240 /ton CO2 4. = € 300 /ton CO2 5. = € 400 /ton CO2	Mogelijk, indien er w ordt voldaan aan de voorw aarden én het project niet w ordt uitgeloot.		Niet van toepassing bij kleinzakelijke aansluiting	
• ISDE	Investeringssubsidie duurzame energie en energiebesparing voor zakelijke gebruikers (ISDE)	Link	Afhankelijk per maatregel (zonnepanelen = € 125 per kW piekvermogen)	Mogelijk, mits een kleinverbruik aansluitingen (3x 80A) van toepassing is.	Mogelijk, mits een kleinverbruik aansluitingen (3x 80A) van toepassing is.	Mogelijk, mits een kleinverbruik aansluitingen (3x 80A) van toepassing is.	Mogelijk, mits een kleinverbruik aansluitingen (3x 80A) van toepassing is.
• Dumava	Subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed (DUMAVA)	Link	Ca. 20 - 30% van de investering	Geldt alleen voor maatschappelijk vastgoed. Tevens gelden er (maatregelspecifieke) voorw aarden. Daarbij vindt een loting plaats van de aanvragen.	Geldt alleen voor maatschappelijk vastgoed. Tevens gelden er (maatregelspecifieke) voorw aarden. Daarbij vindt een loting plaats van de aanvragen.	Geldt alleen voor maatschappelijk vastgoed. Tevens gelden er (maatregelspecifieke) voorw aarden. Daarbij vindt een loting plaats van de aanvragen.	Geldt alleen voor maatschappelijk vastgoed. Tevens gelden er (maatregelspecifieke) voorw aarden. Daarbij vindt een loting plaats van de aanvragen.
Lokale regelingen							
• Verduurzaming bedrijventerreinen ZH	Subsidie verduurzaming bedrijventerreinen (provincie Zuid Holland)	Link	20 - 40% subsidie over de investering	Mogelijk, mits dit door een aantal (minimaal 3-5) ondernemers gezamenlijk w ordt aangevraagd.	Mogelijk, mits dit door een aantal (minimaal 3-5) ondernemers gezamenlijk w ordt aangevraagd.	Mogelijk, mits dit door een aantal (minimaal 3-5) ondernemers gezamenlijk w ordt aangevraagd.	Mogelijk, mits dit door een aantal (minimaal 3-5) ondernemers gezamenlijk w ordt aangevraagd.

*Beschikbaarheid regelingen aan verandering onderhevig.
Subsidiewijzer is ook beschikbaar in een separaat Excel-document

Verbetersprong naar 2040

Wat?

- Uitrol toekomstbestendige samenwerking voor verduurzaming bedrijventerrein(en)

Waarom?

- Knelpunten: tijd, netcongestie, kennis, regelgeving, geld
- Georganiseerde samenwerking tussen bedrijven is cruciaal om doelen gezamenlijk te realiseren

Hoe?

Specificatie aanpak route 2040

	Energie		Klimaatadaptatie		Circulair
Doel 2040	Energiehub actief samenwerking in opwek-, en gebruik van energie.	Aardgasvrij + CO2 neutraal 100% duurzame energie + max. opwek op eigen terrein	Terrein bestaat uit $\geq 30\%$ hoogwaardig groen	20 ha dak is van het riool afgekoppeld	Grondstoffenrotonde actief optimaal (her)gebruik grondstoffen
Aanpak					
1. Inventarisatie draagvlak & behoefte	-> Gedetailleerde inventarisatie toekomstige energievraag -> Samenwerking met bedrijven en netbeheerder opzoeken -> Identificeer knelpunten m.b.t. netcongestie	-> Inventarisatie warmtevraag en –aanbod -> Samenwerking met bedrijven en gemeente opzoeken -> Verken met gemeente mogelijkheden benutten restwarmte (collectieve oplossing)	-> Samenwerking bedrijven, gemeente, provincie opzoeken -> Gezamenlijke doelstelling vaststellen	-> Samenwerking bedrijven, gemeente, provincie en waterschap opzoeken -> Gezamenlijke doelstelling vaststellen	-> Samenwerking bedrijven, gemeente, provincie en afvalverwerker(s) opzoeken -> Gezamenlijke doelstelling vaststellen
2. Vaststellen aanpak & rolverdeling	-> Identificeer individuele en collectieve oplossingsrichtingen (denk aan: slimme vraagsturing, gezamenlijk laadplein, delen netcapaciteit, etc). ->Onderzoek technische, financiële, organisatorische en juridische consequenties -> Start ontwikkeling Energy Hub	<i>Wanneer een collectief systeem aantrekkelijk is:</i> -> Werk samen met de gemeente het Wijkuitvoeringsplan (WUP) uit <i>Wanneer een collectief systeem niet aantrekkelijk is:</i> -> Onderzoek lokaal gebruik restwarmte of plaats warmtepomp passend bij isolatieniveau en afgiftesysteem gebouw	-> Opstellen integraal plan vergroenen openbare en private ruimte -> Opstellen maatregelenoverzicht groen + afkoppelen hemelwater -> Subsidiebijeenkomst t.b.v. aanvraag subsidie	-> Opstellen stappenplan & maatregelenoverzicht groen + afkoppelen hemelwater -> Subsidiebijeenkomst t.b.v. aanvraag subsidie	-> Op basis van grondstoffenanalyse opstellen plan voor reductie en hoogwaardig hergebruik grondstoffen/materialen -> Afspraken zijn gemaakt met (keten)partners voor reductie van (verpakkings)materialen of voor inzet van alternatieve materialen die beter herbruikbaar zijn. -> Afspraken over samenwerking slimme uitwisseling van rest- en afvalstromen
3. Implementatie samenwerkingsvorm & maatregelen	-> Implementeer Energy Hub Bodegraven	-> Participeer in uitrol collectief systeem of realiseer eigen warmtesysteem	-> Gezamenlijk inkopen groen & aanleg -> Gefaseerd aanleggen groenstructuur	-> Gezamenlijk inkopen maatregelen -> Gefaseerd aanleggen / afkoppelen hemelwater	Grondstoffenrotonde operationeel voor optimaal (her)gebruik van grondstoffen